

AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

FASIL 17: EKONOMİK VE PARASAL POLİTİKA

Ekim 2011

SUNUM PLANI

- 1 Faslın Kapsamı
- 2 AB Müktesebatı
- 3 Ulusal Mevzuat
- 4 Müzakere Sürecinde Geline Aşama
- 5 Yapılması Gereken Çalışmalar

FASLIN KAPSAMI

Ekonomik ve parasal politika alanında koordinasyona neden ihtiyaç var?

- ***Bugün yaşadığımız küresel ekonomik ve mali kriz gibi ekonomik zorluklar karşısında daha hızlı ve tutarlı adımlar atabilmek***
- ***Küresel ekonomik ve mali zorluklara karşı koordineli bir tepki verebilmek***
- ***Dış şoklara karşı daha dayanıklı olabilmek***
- ***Ekonomik ve mali problemlerle daha etkili bir şekilde mücadele edebilmek***

FASLIN KAPSAMI

Neden Parasal Birlik?

- *Parasal Birlik, Tek Pazarın doğal bir tamamlayıcısıdır.*
- *AB içerisinde insanların, malların, hizmetlerin ve sermayenin serbestçe dolaşımını öngören Tek Pazarın etkinliğinin artması, üye ülkelerin paraları arasındaki döviz işlemlerinin yol açtığı maliyetlerin ve döviz kuru belirsizliklerinin ortadan kalkmasıyla mümkün olabilecektir.*

Neden tek para birimi EURO?

- *Kambiyo işlem maliyetlerinin azalması*
- *Döviz kuru istikrarı*
- *Fiyatların şeffaflaşması*

FASLIN KAPSAMI

Etki-Tepki Mekanizması Sonucu:

- Tek Pazarın tamamlanması,
- Fiyat mekanizmasının etkinliğinin artması,
- Fiyat istikrarı,
- Euro bölgesinde ticaretin yoğunlaşması, yatırım ve üretimin artması,
- Ulusal para ve sermaye piyasalarının daha fazla bütünleşmesi ve derinlik kazanması,
- Ulusal ekonomilerin yakınlaşması,
- Sınır aşırı finansal işlemlerin kolaylaşması.

FASLIN KAPSAMI

AB'DE EKONOMİ POLİTİKASI

Sürdürülebilir Büyüme ve Daha Fazla İstihdam

- ✓ Kısa Vade: Ekonomik ve Mali İstikrar
- ✓ Orta Vade: Potansiyel Büyüme Hızı Artışı
- ✓ Uzun Vade: Yaşlanan Nüfus, Küreselleşme gibi Sorunlara Çözüm

FASLIN KAPSAMI

Ekonomik ve parasal politika alanında koordinasyonun çerçevesini Ekonomik ve Parasal Birlik (EPB) oluşturmaktadır.

EPB kapsamında,

- *Üye devletlerin ekonomi politikalarında eşgüdüm sağlamaları ve İstikrar ve Büyüme Pakti'nin mali gözetim koşullarına tabi olmaları beklenmektedir.*
- *Yeni üye olacak devletlerin, Anlaşmalarda geçen kriterlere (Maastricht Kriterleri) uyum sağlamak suretiyle Birliğe katılım ertesinde Euro'yu para birimleri olarak kabul etmeleri beklenmektedir.*

FASLIN KAPSAMI

Neden EPB?

➤ EPB, döviz kuru risklerini ortadan kaldırmak, sınır ötesi işlem maliyetlerini azaltmak, tek pazarın gelişimine ve piyasaların entegre olmasına yardımcı olmak suretiyle ekonomik entegrasyonu desteklemektedir.

➤ EPB, sağladığı makroekonomik istikrar ortamı ve düşük faiz oranları sayesinde yakınsama sürecinde olan üye ülkelere önemli faydalar sağlamaktadır.

FASLIN KAPSAMI

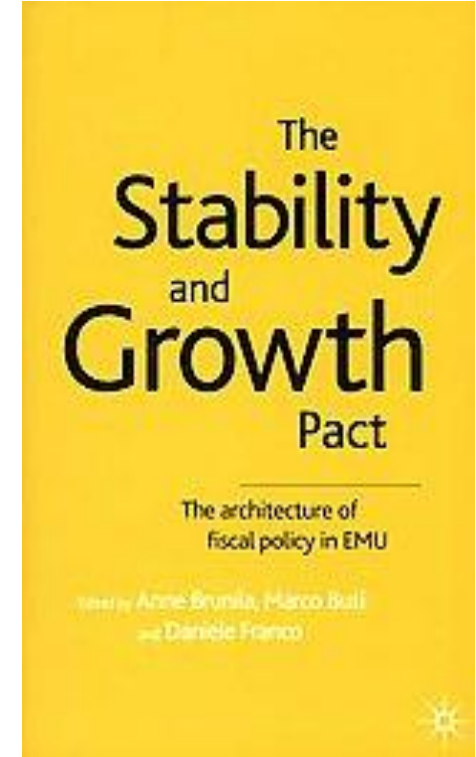
Maastricht Kriterleri

- **Fiyat İstikrarı:** Üye ülkelerin yıllık ortalama enflasyon oranı, Toplulukta bu alanda en iyi performansa sahip üç ülkenin yıllık enflasyon oranları ortalamasını 1,5 puan'dan fazla geçmemelidir.
- **Kamu Açığı:** Üye ülkelerin bütçe açıklarının GSYH'lerine oranı % 3'ü geçmemelidir.
- **Kamu Borçları:** Üye devletlerde kamu borç stokunun GSYH'ye oranı %60'ı geçmemelidir.
- **Faiz Oranı:** Üye ülkelerde uygulanan uzun vadeli faiz oranları, 12 aylık dönem itibarıyla, fiyat istikrarı bakımından en iyi performansa sahip 3 ülkenin faiz oranını 2 puandan fazla aşmamalıdır.

FASLIN KAPSAMI

İstikrar ve Büyüme Paktı (1997)

- **Hedef: Uzun dönemli sürdürülebilir kamu maliyesi**
- **İkili Yapı:**
 - **Önleyici Hükümler: Erken uyarı sistemi ve politika tavsiyeleri**
 - **Caydırıcı Hükümler: Aşırı Açık Prosedürü**

FASLIN KAPSAMI

Euro Bölgesi

1999	<i>Almanya, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İtalya, Lüksemburg, Portekiz</i>
2001	<i>Yunanistan</i>
2002	<i>Euro banknotlar ve madeni paralar resmen tedavüle girdi.</i>
2007	<i>Slovenya</i>
2008	<i>Kıbrıs ve Malta</i>
2009	<i>Slovakya</i>
2011	<i>Estonya</i>

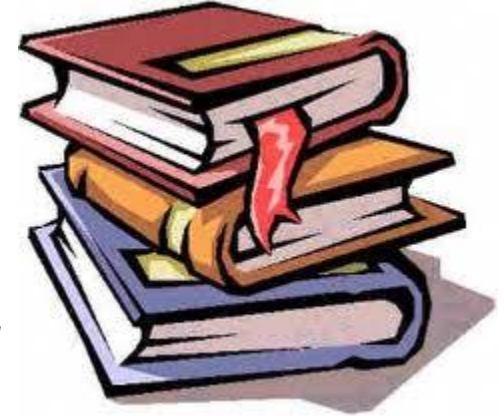
Diğer AB ülkeleri de gerekli şartları (Maastricht Kriterleri) sağladıklarında Euro Bölgesi'ne girebilecektir. İngiltere ve Danimarka ve kendi istekleriyle Euro Alanı'nın dışında kalmayı tercih etmiştir.

AB MÜKTESEBATI

- ***Ekonomik ve Parasal Politika alanındaki müktesebat temel olarak Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Antlaşmanın VIII No'lu “Ekonomik ve Parasal Politika” başlığı altındaki 119.Maddesi (eski md.4) ve 120-144. maddeler (eski md. 98-124) ile düzenlenmektedir.***
- ***Birliğin bu alanda dayandığı müktesebatın yapısına ek olarak***
 - ***serbest rekabete dayanan açık piyasa ekonomisi prensibi,***
 - ***tek para politikası, ve***
 - ***fiyat istikrarını muhafaza hedefleri ile uyum, faslın temelini oluşturmaktadır.***

Fasıl, Kopenhag ekonomik kriterleri ile yakından ilişkili olup, fasıl kapsamında kaydedilen ilerlemeler, ekonomik kriterler alanında da olumlu yansımalar yaratmaktadır.

AB MÜKTESEBATI

Merkez Bankalarının Bağımsızlığı

Avrupa Merkez Bankaları Sistemi ve Avrupa Merkez Bankası Statüsüne ilişkin Protokol (11992M/PRO/SEBC/00)

Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma Madde 130 (eski md. 108)

Kamu Sektörünün Merkez Bankaları Tarafından Finansmanının Yasaklanması

*Antlaşmanın 104 ve 104b(1) maddelerinde yer alan kısıtlamaların uygulanması için tanımları belirleyen 13 Aralık 1993 tarihli ve **3603/93/EC sayılı Konsey Tüzüğü** (Yeni Antlaşma'da Madde 126)*

Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma Madde 123 (eski md. 101)

Kamu kesiminin finansal kurumlara imtiyazlı erişiminin önlenmesi

*Antlaşmanın 104a maddesinde yer alan kısıtlamaların uygulanması için tanımları belirleyen 13 Aralık 1993 tarih ve (EC) No **3604/93 sayılı Konsey Tüzüğü***

Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma Madde 124 (eski md. 102)

AB MÜKTESEBATI

Avrupa Merkez Bankası (AMB)

➤ Maastricht Antlaşması'na dayanılarak 1998 yılında Frankfurt'ta kurulan AMB, Avrupa'nın tek para birimi olan Avro'nun idaresinden ve AB'nin ekonomi ve para politikasının oluşturulması ve uygulanmasından sorumludur.

➤ AMB, bu görevini yerine getirirken tüm AB üyesi ülkeleri kapsayan Avrupa Merkez Bankaları Sistemi (AMBS) ile birlikte çalışır.

➤ AMB, faaliyetlerini tam bir bağımsızlık içinde sürdürür. Diğer hiçbir kurum AMB, Avro Sistemi'ne dahil merkez bankaları veya karar alma organlarına talimat veremez.

AB MÜKTESEBATI

EPP Faslı kapsamında uyum,

- ***Ekonomik, mali ve para politikalarının belirlenmesinde ve yürütülmesinde yeterli kapasiteye sahip olmayı,***
- ***Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası, İstatistik Enstitüsü gibi temel kurumların varlığını gerektirmekte ve***
- ***Aday ülkelerin katılım öncesi gözetim sürecine tabi olmasını içermektedir.***
 - ☐ ***Katılım Öncesi Ekonomik Programlar***
 - ☐ ***Mali Bildirimler***
 - ☐ ***Ekonomik Diyalog***
 - ☐ ***Komisyon'un Ekonomik Tahmin Raporları***
 - ☐ ***İlerleme Raporları***

ULUSAL MEVZUAT

Ekonomik ve Parasal Politika çerçevesini belirleyen başlıca dokümanlar:

- *Ulusal Kalkınma Planları,*
- *Orta Vadeli Programlar,*
- *Orta Vadeli Mali Planlar,*
- *Yıllık Programlar ve*
- *Katılım Öncesi Ekonomik Programlardır.*

Bu belgelerdeki hedefler AB müktesebatına paralel olarak belirlenmektedir.

➤ *Türkiye ekonomi politikasının temel amaçları olan sürdürülebilir büyüme, eşit gelir dağılımını ve küresel rekabet gücünü artırmayı sağlamak için Maastricht kriterleriyle uyumu amaçlamış ve bu alanda önemli ilerleme kaydetmiştir.*

ULUSAL MEVZUAT

Maastricht Kriterleriyle Uyum Derecesi (2010)

	Enflasyon Oranı	Kamu Borcu / GSYH	Bütçe Açığı/ GSYH	Faiz Oranı
Yunanistan	4,7	142,8	-10,5	9,09
İtalya	1,6	119,0	-4,6	4,04
Türkiye	8,6	41,6	-3,6	8,4
Referans Değer	2,4	60	-3	5,2

ULUSAL MEVZUAT

- ***Merkez Bankasının tam bağımsızlığının sağlanması***

- ✓ 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununda Değişiklik yapılmasına Dair 4651 sayılı Kanun (2001):
Merkez Bankası, yetkilerini kullanma ve görevlerini yerine getirme bakımından tam bağımsızlığa sahip olmuştur.
- ✓ 2006 yılı başından itibaren açık enflasyon hedeflemesi rejimine geçilmiş ve para politikasının şeffaflığı ve hesap verebilirliği artmıştır.
- ✓ Merkez Bankasının, AB müktesebatına uygun olarak kurumsal, mali ve kişisel bağımsızlığına dair ilave uygulamalar için gerekli ek değişiklikler katılım tarihinden bir yıl önce yapılacaktır.

ULUSAL MEVZUAT

- ***Kamu sektörünün merkez bankaları tarafından finansmanının yasaklanması***
 - ✓ Bankacılık Kanunu, olağanüstü hallerde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na yapılacak ön ödemelerin Merkez Bankası'ndan yapılmasına izin vermektedir. Bu husus, kamu sektörünün Merkez Bankası tarafından mali finansmanının yasaklanması ile uyumsuzluk içermektedir.
- ***Kamu kesiminin finansal kurumlara imtiyazlı erişiminin önlenmesi***
 - ✓ Menkul kıymet yatırımlarına yönelik bir garanti sistemi olan Yatırımcı Koruma Fonu, devlet bankalarında tutmak zorunda olduğu varlıklarını, hükümet bonolarına ve mevduatlarına yatırmaya mecburdur. Bu durum, kamu sektörünün finansal kuruluşlara imtiyazlı erişim yasağı ile uyumlu değildir.

MÜZAKERE SÜRECİNDE GELİNEREN AŞAMA

Tanıtıcı Tarama: 16 Şubat 2006

Ayrıntılı Tarama: 23 Mart 2006

Tarama Sonu Raporu: 9 Ekim 2006

Fasla ilişkin açılış kriteri belirlenmemiştir.

MÜZAKERE SÜRECİNDE GELİNEREN AŞAMA

- 24 Ocak 2007 tarihli *Almanya'nın Dönem Başkanlığı Mektubunda, Türkiye Ekonomik ve Parasal Politika Faslında müzakere pozisyon belgesini hazırlamaya davet edilmiş ve bu kapsamdaki müzakere pozisyon belgemiz, 9 Mart 2007 tarihinde AB tarafına iletilmiştir.*
- *26 Haziran 2007 tarihindeki AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde, Fransa'nın bu faslın doğrudan tam üyelikle bağlantısı olmasını ileri sürmesi üzerine, bu fasla ilişkin Pozisyon Belgemiz ele alınmamış ve AB tarafından Ortak Tutum Belgesi hazırlanmamıştır.*

MEVCUT DURUM ve YAPILMASI GEREKENLER

- ✓ Genel olarak, ekonomik ve parasal politika alanında Türkiye'nin AB müktesebatına uyumu ileri düzeydedir.
- ✓ Katılım öncesi ekonomi politikalarının koordinasyonu çerçevesinde, Türkiye 2001 yılından bu yana her yıl düzenli olarak Katılım Öncesi Ekonomik Program ve Mali Bildirim tabloları hazırlayarak Komisyona sunmaktadır.
- ✓ Türkiye son yıllarda, özellikle vize muafiyeti, ticaretin kolaylaştırılması, yatırım ve işbirliği anlaşmaları yoluyla bölgedeki birçok ülkeyle ekonomik ilişkileri canlandırma konusunda oldukça aktif bir performans sergilemektedir.

MEVCUT DURUM ve YAPILMASI GEREKENLER

- *Merkez Bankasının mali ve kişisel bağımsızlığına dair ilave uygulamalar için gerekli ek değişikliklerin yapılması gerekmektedir.*
- *Kamu sektörünün finansal kuruluşlara imtiyazlı erişim yasağına ilişkin hukuki uyumsuzluklar (örneğin yatırımcı koruma fonu) giderilmelidir.*
- *EPB'ye girişte ulusal ödeme sistemimiz EFT'nin TARGET'a bağlanması kapsamında EFT-EMKT Sistemi İşletim Kurallarına İlişkin Düzenleme yapılması gerekmektedir.*
- *Tek para ve döviz kuru politikasının uygulanması, Ekonomik ve Parasal Birliğe (EPB) giriş ile mümkün olacaktır.*

MEVCUT DURUM ve YAPILMASI GEREKENLER

2010-2011 EYLEM PLANI

1-BİRİNCİL MEVZUAT LİSTESİ

Değiştirilecek/Yeni Çıkarılacak Yasal Düzenlemenin Adı	Amaç/Kapsam	Uyum Sağlanması Öngörülen AB Mevzuatı	Düzenlemenin Hazırlanmasından Sorumlu Kurum	UP/MUP
Menkul Kıymetler Borsaları Hakkında 91 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun	Kamunun finansmanında imtiyazlı erişimin engellenmesi	3604/93/AT sayılı Konsey Tüzüğü	SPK	MUP/2007-2008

2- İKİNCİL MEVZUAT LİSTESİ

Değiştirilecek/Yeni Çıkarılacak Yasal Düzenlemenin Adı	Amaç/Kapsam	Uyum Sağlanması Öngörülen AB Mevzuatı	Düzenlemenin Hazırlanmasından Sorumlu Kurum	UP/MUP
Borsalara İlişkin Yönetmeliklerde Değişiklik	Kamunun finansmanında imtiyazlı erişimin engellenmesi	3604/93/AT sayılı Konsey Tüzüğü	SPK	MUP/2009
Yatırımcıları Koruma Fonu Yönetmeliğinde Değişiklik	Kamunun finansmanında imtiyazlı erişimin engellenmesi	3604/93/AT sayılı Konsey Tüzüğü	SPK	MUP/2009

TEŞEKKÜRLER...

Işıl DEĞERLİ
Tel: 0312 218 16 17
E-posta: idegerli@ab.gov.tr